

101

Colectia POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

JULES VERNE

INSULA CU ELICE

EDITATA
DE REVISTA
ȘTIINȚA
&
TEHNICĂ

★★

JULES VERNE

INSULA CU ELICE

(Ediție prescurtată)

Traducere, cuvînt înainte și note
de
ION HOBANA

Colecția „Povestiri științifico-fantastice”

101

Dragi cititori,

Vă rugăm să ne scrieți impresiile și observațiile dv. critice
cu privire la acest roman și la prezentarea lui grafică.

Adresa noastră este: Colecția „Povestiri științifico-fantas-
tice” a revistei „Știință și tehnică”, Casa Științei, Piața
Științei nr. 1, raionul I. V. Stalin, București.

MANUSCRISELE NEPUBLICATE
NU SE ÎNAPOIAZĂ

MANUSCRISELE NEDACTILOGRAFIATE
NU SE IAU ÎN CONSIDERAȚIE

Coperta-desen: D. IONESCU

(Urmare din numărul trecut)

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

In drum spre San Diego, unde trebuiau să dea un concert, membrii unui cvartet parizian aflat într-un turneu prin Statele Unite suferă un accident în urma căruia sînt nevoiți să pornească mai departe pe jos. Cei patru instrumentiști — violoniștii Yvernès și Frascaolin, violistul Pinchinat și violoncelistul Sébastien Zorn — ajung într-un sat. Acolo se întîlnesc cu un personaj ciudat, Calistus Munbar, care-i invită într-o localitate ce se dovedește a fi nu mai puțin ciudată...

— Înainte de a continua, spune Frascaolin, care simte un fel de neliniste vagă amestecîndu-se cu sentimentul curiozității, vreau să vă fac o propunere.

— Care?

— De ce n-am urca în turnul bisericii? De acolo am putea să vedem...

— Nu! strigă Calistus Munbar, scuturîndu-și coama încalcită. Nu acum... mai tîrziu...

— Și cînd? întreabă violoncelistul, care începe să se enerveze în fața atîtor subterfugii misterioase.

— La sfîrșitul excursiei noastre, domnule Zorn.

— Ne vom întoarce aici?

— Nu, prieteni, plimbarea noastră se va încheia cu o vizită la observator, al cărui turn este cu o treime mai înalt decît săgeata bisericii.

— Dar, în sfîrșit, insistă Frascaolin, de ce să nu profităm în această clipă?

— Pentru că... mi-ați strica planurile!

Și nu-i nici un mijloc de a obține un alt răspuns de la acest personaj enigmatic.

Pe la ora două, cvartetul a ajuns la marginile orașului, încins cu un superb grilaj împodobit cu flori și plante agățătoare. Dincolo se întinde cîmpia, a cărei linie circulară se confundă cu linia orizontului.

Frascolin remarcă un lucru pe care nu socotește necesar să-l comunice și camarazilor săi. Explicația o vor găsi, fără îndoială, în vîrfurile turnului-observatorului. Este vorba despre faptul că soarele, în loc să se afle la sud-vest, cum ar fi trebuit să fie la ora aceea, se află la sud-est.

Această nepotrivire nu poate să nu zdruncine un spirit atît de meditativ ca al lui Frascolin, cînd Calistus Munbar îi schimbă cursul ideilor strigînd :

— Domnilor, tramvaiul pleacă peste cîteva minute! La drum către port!

— Către port? se miră Sébastien Zorn.

— Oh, o plimbare de cel mult o milă, care vă va îngădui să admirați parcul nostru!

Dacă există un port, trebuie să fie situat puțin mai sus sau puțin mai jos de oraș, pe coasta Californiei... Într-adevăr, unde ar putea să fie dacă nu într-un punct oarecare al acestui litoral?...

Pușin cam buimăciți, artiștii se așază pe banchetele unui vagon elegant în care se află mai mulți călători. Îi string cu toții mîna lui Calistus Munbar — acest diavol de om e cunoscut de toată lumea —, și motoarele pun tramvaiul în mișcare.

Calistus Munbar are dreptate să numească parc cîmpia care se întinde împrejurul orașului. Alei cărora nu li se vede capătul, peluze înverzite, bariere pictate, drepte sau în zig-zag; buchete de arbori — stejari, arțari, fagi, castani, ulmi, cedri tineri încă, însuflețiți de ciripitul păsărilor. Este o adevărată grădină englezească cu fîntîni țîșnitoare, brazde de flori în plină înflorire și prospețime primăvărată, masive de arbuști în care se amestecă soiurile cele mai diferite. Un rîu își plimbă apele dătătoare de viață de-a lungul vîlcelor acestei cîmpii...

Numai că totul pare artificial, ceea ce îl face pe ironicul Pinchinat să strige:

— Ia te uită! Asta-i tot ce aveți în materie de rîuri?

— Rîuri? se miră Calistus Munbar. La ce bun?...

— Ei na! Ca să aveți apă!

— Apă... adică o substanță în general nesănătoasă, microbiană și tifoidică?

— Fie, dar poate fi curățată...

— Și pentru ce să-ți dai osteneala, cînd e așa de ușor să fabrici o apă igienică, lipsită de orice impurități și chiar gazoasă sau feruginoasă, după plac...

— Dumneavoastră fabricați apa? întrebă Frascolin.

— Fără îndoială, și o distribuim caldă sau rece la domiciliu, după cum distribuim lumina, sunetul, ora, căldura, frigul, forța motrice, agenții antiseptici, electricitatea prin autoconducție...

— Vreți să mă faceți să cred că fabricați și ploaia pentru a uda peluzele și florile? replică Yvernès.

— Precum ați zis, răspunde americanul, făcînd să scinteieze bijuteriile de pe degetele cu care-și mîngîie barba.

— Ploaie la comandă! strigă Sébastien Zorn.

— Da, dragi prieteni, ploaie pe care conductele așezate sub pământ o răspîndesc la timp și după toate regulile. Nu-i mai bine așa decît să aștepti bunul plac al naturii și să te supui capriciilor climei? Nu-i mai bine decît să tuni și să fulgeri împotriva intemperiilor, fără să poți înlătura cînd o secetă prelungită, cînd o umiditate prea persistentă?...

— Pînă aici, domnule Munbar! declară Frascolin. Că puteți produce ploaia la comandă, fie! Dar s-o împiedicați să cadă din cer...

— Cerul?... Ce amestec are cerul în toate astea?...

— Cerul, sau, dacă preferați astfel, norii plini de apă, curenții atmosferici cu cortegiul lor de cicloane, tornade, vijelii, rafale, uragane... Astfel cînd e vreme rea...

— Vreme rea? repetă Calistus Munbar.

— Da... iarna...

— Iarna? Ce înseamnă asta?

— Brumele, zăpezile, ghețurile, exclamă Sébastien Zorn, pe care răspunsurile ironice ale iancheului îl înfurie.

— Nu cunoaștem! răspunde liniștit Calistus Munbar.

Cei patru parizieni se privesc. Au de-a face cu un nebun sau cu un mistificator? În primul caz, trebuie închis; în al doilea, trebuie pedepsit zdravăn pentru aerele lui.

În acest timp, tramvaiul se deplasează încet în mijlocul grădinilor vrăjite. Lui Sébastien Zorn și camarazilor săi li se pare că dincolo de granițele acestui parc imens bucăți de pământ cultivate metodic își etalează culorile diverse, ca eșantioanele de stofă expuse altădată la ușile croitorilor. Sint, fără îndoială, cîmpuri cultivate cu legume: cartofi, varză, morcovi, napi, praz, în sfîrșit, tot ceea ce e necesar pentru a alcătui o supă desăvîrșită.

Dar iată că apare o uzină, dominînd cu coșurile sale acoperișurile joase de sticlă mată. Aceste coșuri, susținute cu odgoane de fier, seamănă cu acelea ale unui vapor în mers, ale unui „Great Estern“, ai cărui 100.000 de cai putere ar face să se miște elicele puternice. Dar în locul unui fum des și negru, gurile lor nu scot decît fîioare subțiri, care nu întinează văzduhul.

— Ce-i cu întreprinderea asta? întrebă Pinchinat.

— Este o fabrică și are aparate evaporatoare cu petrol, răspunde Calistus Munbar, a cărui privire ascuțită amenință să străpungă lentilele ochelarilor.

— Și ce fabrică fabrica dumneavoastră?

— Energie electrică, distribuită orașului, parcului, cîmpiei, producînd forță motrice și lumină. Uzina alimentează totodată telegrafele, teleautografele, telefoanele, telefotourile, soneriile, cuptoarele de bucătărie, mașinile, aparatele cu arc și cu incandescență, lunile de aluminiu*, cablurile submarine...

— Cablurile submarine? îl întrerupe Frascolin.

— Da! Cele care leagă orașul cu diversele puncte de pe litora-
lul american.

* E vorba despre lămpi electrice de mari dimensiuni.

— Și a fost necesar să se creeze o uzină atât de importantă ?

— Cred și eu... cu consumul nostru de energie electrică... și morală ! replică Calistus Munbar. Vă rog să credeți, domnilor, că ne-a trebuit o doză incalculabilă de energie pentru a întemeia acest oraș incomparabil, fără rival în lume !

După un sfert de milă, tramvaiul se oprește în stația portului.

Călătorii coboară, și călăuza lor, revărsînd mereu fraze laudative, îi plimbă pe cheipurile care mărginesc antrepozitele și docurile. Portul poate adăposti o duzină de nave. E mai mult un fel de bazin oval, terminat cu două diguri susținute prin armături de fier și luminate de două faruri care ușurează intrarea bastimentelor venind din larg.

Acum, bazinul nu găzduiește decît o jumătate de duzină de nave, unele destinate transportului petrolului, altele transportului mărfurilor necesare consumației cotidiene, și cîteva bărci de pescuit prevăzute cu aparate electrice.

Frascolin observă că intrarea portului e orientată spre nord și trage concluzia că el trebuie să fie situat în partea septentrională a unuiia dintre acele promontorii pe care litoralul Californiei de Jos le trimite în Pacific. El constată de asemenea că curentul marin se propagă către est cu oarecare intensitate, strecurîndu-se pe lingă botul digurilor ca valurile de-a lungul laturilor unui vas în mers — efect datorit fără îndoială fluxului, cu toate că mările sînt foarte slabe pe coastele de vest ale Americii.

Dar e cazul să se grăbească dacă vor să se întoarcă în oraș pentru a lua trenul de seară spre San Diego. Sébastien Zorn îi amintește această condiție lui Calistus Munbar, care răspunde :

— N-aveți nici o grijă, dragi prieteni... Avem tot timpul... Ne vom întoarce în oraș cu tramvaiul, după ce vom vizita litoralul. Ați dorit să aveți o privire de ansamblu a acestei regiuni și o veți avea, înainte de un ceas, din înaltul turnului observatorului.

— Ne asigurați ? insistă violoncelistul.

— Vă asigur că miine la răsăritul soarelui nu veți mai fi unde sînteți în această clipă.

Nu pot decît să accepte acest răspuns destul de vag. De altfel, curiozitatea lui Frascaolin, mai mult decît cea a camarazilor săi, e stîrnită în cel mai înalt grad. De abia așteaptă să se afle în vîrfurile acestui turn, de unde, după cum afirmă americanul, privirea îmbrățișează un orizont cu o circumferință de cel puțin o sută de mile. Dacă nici după asta nu vor cunoaște poziția geografică a acestui oraș neverosimil, vor trebui să renunțe pentru totdeauna.

De cealaltă parte a bazinului începe o a doua linie de tramvai, care merge de-a lungul țărnelui. Tramvaiul are 6 vagoane, în care s-au instalat mai mulți călători. Calistus Munbar face semn cvartelului să se urce în vehiculul care pornește imediat, ca și cum nu i-ar fi așteptat decît pe ei.

Cîmpia nu se deosebește prea mult de parcul situat între oraș și port. Același șes întins, întreținut cu grijă. Preerii verzi și cîmpuri în locul peluzelor — iată totul. Ploaia artificială, țîșnind din conductele

subterane, se răspindește ca o aversă binefăcătoare asupra acestor lungi dreptunghiuri trasate cu sfoara și echerul.

Linia tramvaiului urmează litoralul, avînd de o parte marea și de cealaltă cîmpia. Vagoanele aleargă astfel 4 mile — aproximativ 5 kilometri. Apoi se opresc în fața unei baterii de 12 tunuri de mare calibru, la a cărei intrare stă scris: „Bateria Pintenului“.

În acest loc, coasta este tăiată neted. Se detașează un fel de cap foarte ascuțit, asemănător cu prova unui vapor sau chiar cu pîntecul unui cuirasaș, despîcînd valurile, care-l stropesc cu spuma lor albă. Efectul curentului, fără îndoială, căci hula din larg nu provoacă decît lungi încrețituri, din ce în ce mai slabe o dată cu coborîrea soarelui la orizont.

De aici pornește o altă linie de tramvai, care coboară către centru, prima linie continuînd să urmeze sinuozitățile litoralului.

S-au plimbat de ajuns. Calistus Munbar își scoate ceasul (capodoperă a lui Sivan din Geneva — un ceas vorbitor, un ceas fonografic), apasă pe buton, și deodată se aud distinct aceste cuvinte: „patru și treisprezece minute“.

— N-ați uitat ascensiunea pe care trebuie s-o facem la observator? amintește Frascolin.

— Cum să uit, dragii și vechii mei prieteni!... Mi-aș uita mai curînd propriul meu nume, care se bucură totuși de oarecare celebritate! Încă patru mile, și ne vom afla în fața magnificului edificiu clădit la extremitatea Bulevardului 1, cel care desparte sectoarele orașului nostru.

Tramvaiul a pornit. Dincolo de cîmpurile pe care cade mereu ploaia „de după-amiază“ — așa îi spunea americanul —, călătorii regăsesc parcul închis cu bariere, peluze, boschete și straturi de flori.

Sună patru și jumătate. Două minutare indică ora pe un cadran gigantic, foarte asemănător cu cel al clădirii parlamentului din Londra. Cadranul e așezat pe fața unui turn dreptunghiular.

La picioarele acestui turn se află clădirile observatorului. Unele, acoperite de emisfere metalice, cu deschizături transparente, permit astronomilor să studieze mersul stelelor. Ele mărginesc o curte centrală în mijlocul căreia se înalță turnul înalt de 150 de picioare.

Luînd-o înaintea oaspeților săi, Calistus Munbar pătrunde prin ușa deschisă de un portar îmbrăcat într-o superbă livree. Împreună cu ghidul său, cvartetul se urcă în ascensorul electric. Cușca se înalță cu o mișcare lină și uniformă. După patruzeci și cinci de secunde, ea se oprește la nivelul platformei superioare a turnului.

Pe această platformă se ridică prăjina unui drapel gigantic, a cărui etamină filfiie sub adierea brizei de nord.

Ce naționalitate indică drapelul? Nici unul dintre parizieni nu poate să răspundă. Parcă ar fi pavilionul american cu dungile sale roșii și albe, dar în locul celor 67 de stele care străluceau pe firmamentul confederației în acea epocă, pe blazon nu se vede decît una singură; o stea, mai curînd un soare de aur răsfirat pe albastrul blazonului și întrecîndu-se parcă în strălucire cu astrul zilei,

— Drapelul nostru, domnilor! spune Calistus Munbar, descoperindu-se respectuos.

Sébastien Zorn și camarazii săi nu pot decît să-l imite. Apoi înaintează pe platformă pînă la balustradă și aplecîndu-se...

Ce strigăt — la început de surpriză, apoi de minie — țîșnește din piepturile lor!

Cimpia întreagă se înfățișează privirilor și această cîmpie nu prezintă decît un oval perfect, mărginit de orizontul marin. Atît de departe cît pot să vadă în larg, nu se zărește nici o bucată de pămînt.

Frascolin se întoarce către Calistus Munbar :

— Ne aflăm pe o insulă ?

— După cum vedeți! răspunde iancheul, care schițează cel mai amabil dintre surisuri.

— Și care este această insulă ?

— Standard-Island,

— Și acest oraș ?

— Milliard-City.

CAPITOLUL V

STANDARD-ISLAND ȘI MILLIARD CITY

În acea epocă se aștepta încă statisticianul îndrăzneț, dublat de un geograf, care să dea cifra exactă a insulelor răspîndite pe suprafața globului. Nu e prea temerar din partea noastră să admitem că această cifră se ridică la mai multe mii. Nu se găsea oare printre ele măcar una care să răspundă dorinței fondatorilor lui Standard-Island și exigențelor viitorilor săi locuitori ? Nu, nici una ! De aici ideea „americănește“ practică de a crea o insulă artificială, care să fie ultimul cuvînt al industriei metalurgice moderne.

Standard-Island — ceea ce s-ar putea traduce prin „Insula-tip“ — este o insulă cu elice. Capitala ei se numește Milliard-City. De ce aceste nume ? Pentru că este orașul miliardarilor, un oraș gouldian, vanderbiltian și rotschildian... *

Ideea unei insule artificiale n-are nimic extraordinar în sine. Ea poate fi realizată cu ajutorul unei mase suficiente de materiale cufundate într-un fluviu, într-un lac sau într-o mare. Dar asta n-ar fi fost de ajuns. Dată fiind destinația sa, condițiile pe care urma să le satisfacă, insula trebuia să se poată deplasa și, în consecință, să fie plutitoare. Aceasta era dificultatea, dar o dificultate care nu întrecea posibilitățile uzinelor metalurgice, înzestrate cu mașini de o putere — ca să zicem așa — infinită.

6 ani înainte de epoca în care se situează începutul acestei povestiri, sub firma „Standard-Island Company limited“, fusese fondată o companie cu un capital de 500.000.000 de dolari. Acest capital, împărțit

* Gould, Vanderbilt, Rotschild : Unii dintre cei mai mari bogătași ai epocii.

În 500 de părți, era destinat fabricării unei insule artificiale. Ea trebuia să ofere nababilor din Statele Unite diversele avantaje de care sînt lipsite regiunile sedentare ale globului terestru.

După patru ani, insula era construită. Vom indica mai jos principalele ei dimensiuni, amenajările interioare, mijloacele de locomoție, care-i îngăduie să utilizeze cea mai frumoasă parte a imensei suprafețe a Pacificului.

Standard-Island e o insulă de oțel, și rezistența scheletului ei a fost calculată pentru enorma greutate pe care trebuie s-o suporte. Ea este compusă din 270.000 de chesoane, avînd fiecare 16 metri și 66 de centimetri înălțime, 10 metri lungime și 10 lățime. Avînd o formă ovală, insula măsoară 7 kilometri lungime pe 5 kilometri lățime, iar circumferința sa este de 18 kilometri în cifre rotunde.

Toată partea scufundată a chesoanelor a fost acoperită cu un preparat găsit după lungi căutări și care l-a făcut pe inventatorul său miliardar. Acest preparat împiedică algele și scoicile să se agațe de pereții aflați în contact cu apa de mare.

Trebuiau create șantiere speciale pentru fabricarea giganticului aparat maritim. Este ceea ce a făcut „Standard-Island Company“ după ce a cumpărat golful Madeleine și litoralul său, la capătul lungii peninsule a vechii Californii, aproape de Tropicul Cancerului.

Se înțelege că nu putea fi vorba de a lansa insula pe suprafața Oceanului. Ea a fost fabricată în bucăți, în compartimente, împreunate apoi pe apele golfului Madeleine. Această porțiune a țărîmului american a devenit portul de odihnă al insulei mișcătoare, care vine aici cînd are nevoie de reparații.

Trei sferturi din solul insulei, adică aproximativ 21 de kilometri pătrați, sînt acoperite de vegetații. Peluzele parcului sînt mereu înverzite, cîmpurile cultivate intensiv abundă în legume și în fructe, iar pășunile artificiale oferă hrana necesară celor cîteva turme. Este mult întrebuițată electrocultura, adică influența curenților continui, care determină o accelerație extraordinară a creșterii și apariția unor legume de dimensiuni de necrezut, de pildă ridichi de 45 cm și morcovi de 3 kg. Parcurile, grădinile de zarzavaturi, livezile pot să rivalizeze cu cele mai frumoase surate ale lor din Virginia și Luisiana. Nu trebuie să ne mirăm: cheltuielile nu contează în această insulă, numită pe bună dreptate „Bijuteria Pacificului“.

Capitala Milliard-City ocupă aproximativ o cincime, adică aproape 5 kilometri sau 500 de hectare, cu o circumferință de 9 kilometri. Aceia dintre cititorii noștri care au binevoit să-i întovărășească pe Sébastien Zorn și pe camarazii săi în timpul excursiei eunosc destul capitala pentru ca să nu se piardă în ea. De altfel, e greu să te rătăcești în orașele americane, care au fericirea și totodată nenorocirea de a fi moderne. Fericire pentru simplitatea comunicațiilor urbane, nenorocire pentru latura artistică și fantezistă care le lipsește cu desăvîrșire.

Și acum, care este populația cuprinsă în această circumferință de 18 kilometri ?

Se pare că pămîntul numără actualmente 12 orașe (dintre care 4

în China) care au mai mult de 1.000.000 de locuitori *. Ei, bine, insula cu elice nu are decît aproximativ zece mii — originari din Statele Unite. S-a urmărit ca între cetățeni care veneau să-și caute liniștea și odihna să nu se poată naște niciodată discuții internaționale. E destul, este chiar prea mult că ei nu sînt uniți sub același steag din punct de vedere religios. Ar fi fost însă dificil să se rezerve iancheilor din nord, care sînt batordezii insulei, sau americanilor din sud, care sînt tribordezii, dreptul exclusiv de a-și fixa reședința pe Standard-Island. De altfel, interesele companiei ar fi suferit prea mult.

După ce s-a isprăvit construcția solului metalic și a fost hotărîtă partea rezervată orașului, după ce planul străzilor și al bulevardelor a fost aprobat, au început să se înalțe și construcțiile: palate superbe, locuințe mai simple, magazine, edificii publice, biserici și temple, dar nici una dintre acele clădiri cu 27 de etaje, acei sky-screpers, adică „zgirie nori“, care se văd la Chicago. Materialele sînt în același timp ușoare și rezistente. Este întrebunțat mai ales aluminiul, un metal inoxidabil, de șapte ori mai ușor decît fierul la volum egal — „metalul viitorului“, cum îl numise Sainte-Claire Deville **. I se adaugă piatră artificială, acele cuburi de ciment care se orînduiesc cu atîta ușurință. Se folosesc pînă și cărămizile de sticlă, săpate, sulate, mulate ca niște butelii și unite printr-o zeamă subțire de mortar, cărămizi transparente care pot să realizeze idealul casei de sticlă...

Aceste diverse proprietăți aparțin companiei. Cei care locuiesc în ele nu sînt decît chiriași, fără a se ține seamă de mărimea averii lor. În ceea ce privește confortul, el este la înălțimea cerințelor acestor americani fabulos de bogați, pe lângă care suveranii Europei și nababii Indiei nu pot să facă decît o figură mediocră.

De la început, afacerea s-a prezentat bine din punct de vedere financiar. Palatele și clădirile au fost închiriate cu prețuri fabuloase, ajungînd la cîteva milioane de familii. Și sînt unele familii care au putut să cheltuiască atît fără multă chibzuială.

În afara rentierilor, populația este alcătuită din profesori, furnizori, funcționari, servitori și străini în trecere, care nu sînt autorizați să se stabilească la Milliard-City sau pe insulă. Sînt foarte puțini avocați, ceea ce face ca procesele să fie... destul de rare; medici și mai puțini, ceea ce... a scăzut mortalitatea pînă la o cîră derizorie. De altfel, fiecare locuitor își cunoaște exact constituția; forța musculară, măsurată la dinamometru; capacitatea pulmonară, măsurată cu spirometrul; puterea de contracție a inimii, măsurată cu sfigmometrul...***

Există soldați pe Standard-Island? Da! Un corp de 500 de oameni sub ordinea colonelului Stewart, căci întinderile Pacificului nu sînt totdeauna sigure. În apropierea anumitor grupuri de insule, este prudent să fii pregătit împotriva piraților de tot felul.

* E vorba de epoca în care a fost scris romanul (1894). Astăzi pînă și Bucureștiul, care nu se numără printre cele mai mari orașe, are 1.500.000 de locuitori.

** H. Sainte-Claire Deville: (1818—1881), chimist francez, autorul teoriei disociației termice.

*** Sfigmometru (sau sfignograf) — instrument destinat măsurării și înregistrării vitezei și forței bătăilor pulsului.

Există poliție pe Standard-Island? Da! Cîteva grupe — și ele sînt suficiente pentru a garanta securitatea orașului, care n-are nici un motiv să fie tulburat... Țărmurile sînt păzite de un corp de agenți de vamă, veghind zi și noapte. Nu se poate debarca decît prin porturi. Și atunci, cum s-ar putea introduce pe insulă răufăcătorii?..

Am spus: porturile insulei. Există deci mai multe? Da, două, situate pe laturile insulei cu elice. Unul e numit Tribord-Harbour, celălalt Babord-Harbour, după terminologia folosită în marina franceză.

Prin Babord-Harbour și Tribord-Harbour se face aprovizionarea cu diverse mărfuri — petrol adus de nave speciale, făină și cereale, vinuri, bere și alte băuturi, ceai, cafea, ciocolată, coloniale, conserve etc. —; aici sosese de asemenea boii, berbecii, porcii cumpărați de pe cele mai bune piețe ale Americii pentru a asigura consumul de carne proaspătă. Tot pe aici se importă stofele, lenjeria, articole de modă, pe care le poate pretinde cel mai rafinat dandy* sau cea mai elegantă femeie. Aceste obiecte sînt cumparate de la furnizori — cu ce preț nu îndrăznim să spunem, de teamă să nu trezim neîncrederea cititorului.

Admițînd toate acestea, se naște întrebarea: cum se face legătura între litoralul american și o insulă cu elice, care, prin însăși natura ei, este mișcătoare — o zi în cutare loc, o zi cu douăzeci de mîle mai departe?

Răspunsul este foarte simplu. Standard-Island nu se deplasează la întimplare, ci potrivit cu programul alcătuit de administrația superioară după avizul meteorologilor observatorului. Este o plimbare, susceptibilă totuși de modificări, prin această parte a Pacificului, care cuprinde cele mai frumoase arhipelaguri, evitîndu-se pe cît cu putință variația de temperatură, cauza atîtor afecțiuni pulmonare. Faptul acesta i-a îngăduit lui Calistus Munbar să spună cu privire la iarnă: „Nu cunoaștem!”. Standard-Island nu se deplasează decît între a 35-a paralelă la nord și a 35-a paralelă la sud de Ecuator. Navele știu deci totdeauna unde să găsească „Bijuteria Pacificului”, pentru că itinerarul său este reglementat dinainte între diversele grupe ale acestor insule minunate, care par tot atîtea oaze în imensul deșert al oceanului.

Există totuși o importantă problemă care merită osteneala de a fi lămurită.

Cum se procură apa pentru multiplele nevoi ale populației?

Apa?... Este fabricată prin distilare în două uzine speciale, situate în apropierea porturilor. Conductele o aduc pînă în oraș sau o plimbă sub pături vegetale ale cîmpiei. Ea slujește astfel tuturor serviciilor domestice și publice și recade ca o ploaie binefăcătoare pe cîmpuri și peluze, care nu mai sînt supuse capriciilor cerului. Și această apă este nu numai dulce, dar și distilată, electrolizată, mai igienică decît cele mai curate izvoare, în care o picătură de mărimea unei gămălii de ac poate cuprinde 15 miliarde de microbi.

Rămîne de spus în ce condiții se efectuează deplasarea acestui mi-

---

* Dandy (cuvînt englezesc, încetățenit și în alte limbi): om elegant. Astăzi are un sens ușor peiorativ, ridiculizînd eleganța exagerată, bătătoare la ochi.

nunat aparat. El n-are nevoie de viteză mare, pentru că în șase luni nu trebuie să părăsească meleagurile cuprinse între Tropic, pe de o parte, și între meridianele 130 și 180, pe de altă parte. Standard-Island se mulțumește să străbată 15—20 de mii în 24 de ore.

Din fericire, electricienii au împins atît de departe progresul în meseria lor încît s-a putut cere totul de la electricitate, acest suflet al Universului. Ei i s-a încredințat și locomotia insulei artificiale. Două uzine ajung pentru a face să se miște motoare de o putere aproape infinită, furnizînd energia electrică sub formă de curent continuu cu un voltaj moderat de 2.000 de volți. Aceste motoare acționează un puternic sistem de elice, așezate în vecinătatea celor două porturi. Uzinele sînt conduse de doi ingineri-șefi, domnii Watson și Somwah, ajutați de un numeros personal de mecanici și fochiști, sub comanda supremă a comandorului Ethel Simcoë.

Viteza maximă a insulei, cînd mașinile dezvoltă 10.000.000 de cai putere, atinge 8 noduri pe oră. Cele mai puternice valuri stîrnite de vînt nu o clintesc din loc. Prin mărimea sa, ea se sustrage undulațiilor hulei. Răul de mare nu-i de temut. În primele zile petrecute pe bord, abia dacă se simte ușorul tremur imprimat subsolului de rotația eliceilor. Avînd pîneni de 60 de metri la provă și la pupă, insula despică apele fără efort și străbate fără zdruncinături vastul spațiu lichid oferit excursiilor sale.

Extraordinarul aparat marin se află la a doua călătorie în Oceanul Pacific. Cu o lună mai înainte, el părăsise golful Madeleine urcînd către paralela 35. Era încă în dreptul coastei Californiei de Jos, cînd Calistus Munbar, aflînd că vestitul cvartet concertant părăsise San Francisco și se îndrepta spre San Diego, propuse să-și asigure concursul acestor eminenți artiști. Se știe cum a procedat față de ei, cum i-a imbarcat pe insula cu elice, care staționa atunci nu departe de țîrm și cum, grație acestei păcăleli, muzica de cameră avea să-i încinte pe diletanții din Milliard-City.

Aceasta este cea de-a opta minune a lumii, capodopera geniului uman, demnă de secolul al XX-lea, care-i poartă pe oaspeții săi — doi violoniști, un alto și un violoncelist — către meleagurile occidentale ale Oceanului Pacific.

CAPITOLUL VI

INVITAȚI... „INVITI“*

Admișînd că Sébastien Zorn, Frascaolin, Yvernès, Pinchinat ar fi fost oameni care nu se miră de nimic, tot le-ar fi fost greu să se împotrivescă unui legitim acces de minie, apucîndu-l de gît pe Calistus Munbar. Să crezi că ai sub picioare solul Americii septentrionale și să fii dus în largul oceanului! Să te crezi la 20 de mii de San

* Invitați... „Inviti“ = invitați... fără voie. Joc de cuvinte după o expresie latină folosită de Tacit.

Diego, unde ești așteptat a doua zi pentru un concert, și să afli în mod brutal că te îndepărtezi de acest oraș pe bordul unei insule plutitoare ! Într-adevăr, accesul de minie ar fi fost îndreptățit.

Din fericire pentru american, el s-a pus la adăpost de această primă ieșire violentă. Profitând de surpriză, mai bine zis de năuceala cvartetului, el părăsise platforma turnului, se suise în ascensor și astfel, pentru moment, era ferit de reproșurile și violențele celor patru parizieni.

— Ce pungaș ! strigă violoncelul.

— Ce animal ! îi ține isonul viola.

— He ! he !... Dacă, datorită lui, sîntem martorii atîtor minuni... spune simplu vioara solo.

— Vrei să-l aperi ? întreabă vioara a doua.

— Nici o scuză ! reia Pinchinat. Și, dacă există o justiție la Standard-Island, vom face să fie condamnat acest iancheu mistificator !

— Iar dacă există un călău, urlă Sébastien Zorn, vom face să fie spînzurat !

Pentru a obține aceste diverse rezultate, ar trebui mai întîi să coboare la nivelul locuitorilor insulei, poliția nefuncționînd la 150 de picioare în văzduh. Dar cușca ascensorului n-a revenit și nu există nimic care să semene cu o scară. Cvartetul se află deci în viriul turnului, fără comunicație cu restul umanității.

Amurgul nu ține mult la aceste latitudini joase, și astrul radios se prăbușește ca un proiectil la orizont. Privirile pe care cvartetul le arun.ă pînă la marginile cerului nu îmbrățișează decît o mare pustie, fără o pinză, fără urmă de fum. Pe cîmpie circulă tramvaiele, alergînd către periferia insulei sau deservind cele două porturi...

Cartierele comerciale ale orașului sînt încă frecventate la ora aceasta.

Trotuarele mobile își poartă încărcătura de-a lungul arterelor principale. La poalele turnului, în scuarul observatorului, e un du-te-vino de trecători. Prizonierii nu se sfîesc să le atragă atenția. În mai multe rînduri, Pinchinat și Frascolin scot strigăte răsunătoare. Sînt auziți, căci brațe se ridică spre ei, și cuvînte le ajung la urechi. Dar nici un gest de surpriză.

Se scurge o oră — o oră în care toate chemările au fost inutile. Invitațiile insistente ale lui Frascolin n-au mai succes decît invecțivele multiplicat_e ale lui Sébastien Zorn. Ora mesei apropiindu-se, parcul începe să se golească de plimbăreți și străzile de leneșii care le străbat. Asta devine înnebunitor pînă la urmă !

— Fără îndoială, spune Yvernès, sîntem asemenea acelor profani atrași de un geniu rău într-o incintă sacră și condamnați să piară pentru că au văzut ceea ce ochii lor nu trebuiau să vadă...

— Și vom fi lăsați să pierim torturați de foame ! adaugă Pinchinat.

— Asta nu se va întîmpla înainte de a fi epuizat toate mijloacele pentru a ne prelungi existența ! strigă Sébastien Zorn.

— Și dacă vom ajunge să ne mîncăm unii pe alții... îi vom da numărul unu lui Yvernès ! spune Pinchinat,

— Cînd veți binevoi! suspină prima vioară cu o voce înduioșată, plecîndu-și capul ca să primească lovitura mortală.

În această clipă, în adîncurile turnului se aude un zgomot. Cușca ascensorului urcă și se oprește la nivelul platformei. Crezînd că-l vor vedea apărînd pe Calistus Munbar, prizonierii se pregătesc să-l primească așa cum merită...

Cușca este goală.

Fie! Dar asta nu înseamnă decît o amîinare. Mistificații vor ști să-l găsească pe mistificator. Acum trebuie să coboare, și mijlocul cel mai indicat este ascensorul.

Cușca se pune în mișcare și-n mai puțin de un minut ajunge la parter.

— Și cînd te gîndești că nu sîntem pe un sol natural*! strigă Pinchinat, bătînd din picior.

Momentul nu e prea bine ales pentru astfel de cafambururi. Nimeni nu-i răspunde. Ies tîspatru pe poarta larg deschisă. Curtea interioară este pustie. Cei patru o traversează și pornesc pe aleile scuarului.

Parizienii noștri au cel puțin privilegiul de a atrage atenția publică? Da și nu. Sînt priviți, dar fără prea multă insistență — ca și cum ar fi unii dintre acei rari turiști care vizitează citeodată Milliard-City. Cît despre ei, în aceste împrejurări extraordinare, nu se simt prea la largul lor și-și închipuie că trezesc atenția mai mult decît se întîmplă în realitate. Pe de altă parte, nu e de mirare că acești insulari mobili, acești oameni care s-au izolat de semenii lor și rătăcesc pe suprafața celui mai mare dintre oceanele sferoidului nostru, li se par artiștilor niște ființe bizare. Cu un pic de imaginație, s-ar putea crede că aparțin unei alte planete din sistemul solar. Este părerea lui Yvernès, pe care fantezia sa aprînsă îl poartă spre lumi imaginare.

Dar iată că, urmînd Bulevardul nr. 1, Frascaolin se oprește în fața unui edificiu somptuos, pe frontonul căruia se etalează în litere de aur inscripția: Casino. La dreapta superbeii arcade de deasupra porții principale, un restaurant lasă să se zărească, prin geamurile înfrumusețate cu arabescuri, un șir de mese împrejurul cărora circulă un personal numeros.

— Aici se mînîncă! spune vioara a doua, consultînd din priviri pe camarazii săi infomețați.

Ceea ce determină răspunsul laconic al lui Pinchinat:

— Să intrăm!

Și iată-i intrînd în restaurant, unul după altul. Prezența lor nu e remarcată în chip deosebit în această întreprindere frecventată de obicei de străini. După cinci minute, infomețații noștri atacă primele feluri ale unei excelente mese, comandată de Pinchinat, care se pricepe. Din fericire, portmoneul cvartetului este bine garnisit, și, dacă

---

* Joc de cuvinte — se referă la faptul că insula cu elice este o construcție artificială, dar are și înțelesul de notă muzicală curată, fără accidente (hemoli sau diezi).

se goleşte la Standard-Island, cîteva reţete la San Diego nu vor întirzia să-l umple din nou.

Masa îi însufleţeşte şi le schimbă gîndurile. Poate că văd într-o lumină mai puţin întunecată aventura în care s-au angajat. Se ştie că orchestraţii beau zdravăn. Dar ceea ce este natural la nişte oameni care-şi cheltuiesc energia gonind undele sonore de-a lungul instrumentelor de suflat pare mai puţin scuzabil la minuitorii instrumentelor de coarde. N-are importanţă! Yvernès, Pinchinat, Frascaolin încep să vadă viaţa în roz şi chiar în auriu în acest oraş al miliardarilor. Numai Sébastien Zorn, deşi nu se lasă mai prejos decît camarazii săi, nu-şi lasă minia să se inee în vinurile franţuzeşti.

Pe scurt, cvartetul este destul de bine „făcut”, cum se spune, cînd vine nota de plată. Ea este imminată casierului Frascaolin de către un oberchelner în haine negre.

A doua vioară îşi aruncă ochii asupra totalului, se ridică, se aşază, se ridică iar, se freacă la ochi, se uită în tavan...

— Ce te-a apucat? întrebă Yvernès.

— Un tremur din cap pînă în picioare! răspunde Frascaolin.

— E scump?

— Mai mult decît scump... Două sute de franci...

— Toţi patru?

— Nu... fiecare.

— Ei, drace! exclamă Pinchinat.

— Hoţii! strigă Sébastien Zorn.

Discuţia, purtată în franţuzeşte, nu e înţeleasă de superbul oberchelner. Totuşi acest personaj înţelege oarecum ceea ce se petrece. Dar dacă un suris uşor i se desenează pe buze, este surisul surprizei şi nu al dispreţului, Lui i se pare foarte natural ca o masă să coste 160 de dolari. Aşa sint preţurile pe Standard-Island.

— Să nu facem scandal! spune Pinchinat. Franţa ne priveşte! Să plătim...

— Şi, cu orice mijloc, să pornim spre San Diego! replică Frascaolin. Poimiine n-o să mai avem cu ce să cumpărăm nici măcar un sandviş!

Acestea fiind zise, el scoate din portmoneu un teanc respectabil de dolari, care au, din fericire, curs la Milliard-City, şi e gata să achite nota, cînd se aude o voce:

— Aceşti domni nu datorează nimic.

E vocea lui Calistus Munbar.

Iancheul tocmai intrase în sală vesel şi surizător, ca de obicei.

— El! strigă Sébastien Zorn, care simte dorinţa de a-l apuca de gît şi de a-l stringe cum stringe gîtul violoncelului său la pasajele „forte”.

— Calmează-te, dragul meu Zorn! spune americanul. Mai bine să trecem în salon, unde ne aşteaptă cafeaua. Acolo vom putea vorbi în voie, iar la sfîrşit...

— Am să te sugrum! mugeşte Sébastien Zorn.

— Nu... ai să-mi săruţi mîinile.

— Pentru nimic în lume! strigă violoncelistul, roşu de minie.

După o clipă sînt întinși pe divanuri moi, în timp ce iancheul se leagănă într-un balansoar.

Iată cum se prezintă el oaspeților :

— Calistus Munbar din New York, 50 de ani, urmaș al celebrului Barnum, actualmente supraintendent al Artelor Frumoase la Standard-Island, însărcinat cu tot ceea ce privește pictura, sculptura, muzica și — în general — cu toate plăcerile orașului. Și acum, că mă cunoașteți...

— Nu ești cumva și agent de poliție, însărcinat să atragă oamenii în cursă și să-i rețină fără voia lor? întrebă Sébastien Zorn.

— Nu te grăbi să mă judeci, violoncel supărăcios. Așteaptă sfirșitul.

— Așteptăm și ascultăm, spune Frascolin pe un ton grav.

— Domnilor, continuă Calistus Munbar, luînd o poziție grațioasă, nu dăreze să tratez cu dumneavoastră în cursul acestei întreveder' decît despre muzică, așa cum este ea înțeleasă în insula noastră cu eace. Milliard-City nu posedă încă teatre; cînd vom dori aceasta, vor ieși din pămînt ca prin farmec. Pînă acum, concetățenii noștri și-au satisfăcut înclinațiile muzicale cerînd unor aparate perfecționate să-i țină la curent cu capodoperele lirice și dramatice. Compozitorii vechi și moderni, marii comedieni ai zilei, artiștii cei mai la modă îi ascultăm, cînd avem chef, cu ajutorul fonografului...

— O flașnetă, fonograful dumitale! strigă disprețuitor Yvernès.

— Nu chiar atît cit și se pare, domnule primă vioară! replică supraintendentul. Avem aparate care au comis nu numai o dată indiscreția de a vă asculta cînd vă produceați la Boston sau la Filadelfia. Și, dacă vă face plăcere, veți putea să vă aplaudați cu propriile dumneavoastră mîini.

În această epocă, invențiile ilustrului Edison au atins ultima treaptă a perfecțiunii. Talentul efemer al comediienilor, al instrumentiștilor sau al cîntăreșilor este păstrat admirației generațiilor viitoare cu tot atîta precizie ca opera sculptorilor și a pictorilor. Un ecou, dacă vrei, dar un ecou fidel ca o fotografie, reproducînd nuanțele și finețea cîntecului sau a jocului în întreaga lor puritate.

Calistus Munbar spune acestea cu atîta căldură încît auditorii săi sînt impresionați.

Cînd se oprește ca să-și tragă răsuflarea, Pinchinat profită de acalmie.

— Toate bune, spune el. Dar, după cîte văd eu, Milliard-City n-a ascultat niciodată decît muzică în cutie, conserve melodice, care-i sînt expediate ca și conservele de sardele sau de carne de bou...

— Iartă-mă, domnule violă.

— Te iert, insistînd asupra acestui punct: fonografele voastre nu închid decît trecutul, și niciodată nu poate fi ascultat la Milliard-City un artist în aceeași clipă în care concertează...

— O să mă ierți încă o dată.

— Prietenul nostru Pinchinat o să te ierte de cîte ori vei voi, domnule Munbar, spune Frascolin. El are buzunarele pline de iertă-

ciuni. Dar observația sa e întemeiată. Dacă ați putea să vă puneți în legătură cu teatrele din America sau din Europa...

— Și crezi că-i imposibil, dragul meu Frascaolin? strigă suprasintendentul, oprind legănarea balanșoarului său.

— Ce spui?...

— Spun că n-ar fi decît o chestiune de preț — și orașul nostru e destul de bogat ca să-și satisfacă toate capriciile, toate aspirațiile în domeniul artei lirice! Iată de ce a și făcut-o...

— Cum?...

— Cu ajutorul teatrofoanelor care sînt instalate în sala de concerte a acestui cazinou. Oare nu posedă compania un număr de cabluri submarine scufundate în apele Pacificului? Oare nu pornesc ele din golful Madeleine, fiind susținute la celălalt capăt de geamanduri puternice? Ei bine, cînd concetățenii noștri vor să asculte pe unul din cîntăreții vechii sau noii lumi, pescuim unul din aceste cabluri și trimitem un ordin telefonic agenților din golful Madeleine. Acești agenți stabilesc legătura fie cu America, fie cu Europa. Firele sau cablurile sînt racordate cu oricare teatru sau sală de concert, și amatorii noștri, instalați în acest cazinou, asistă realmente la spectacole...

— Dar aplauzele lor nu sînt auzite de nimeni! strigă Yvernès.

— *Iți cer iertare, dragă domnule Yvernès, dar aplauzele sînt trimise și ele pe fir.*

Și Calistus Munbar se lanșează în considerații asupra muzicii, privită nu numai ca una dintre manifestările artei, dar și ca agent terapeutic. Muzica exercitînd o acțiune reflexă asupra centrilor nervoși, vibrațiile armonice au ca efect dilatarea vaselor arteriale și influențează asupra circulației, făcînd-o să scadă sau să crească după nevoi. Muzica determină o accelerare a bătăilor inimii și a mișcărilor respiratorii, în virtutea tonalității și a intensității sunetelor, fiind totodată un auxiliar al nutriției țesuturilor. Iată de ce la Milliard-City funcționează posturi de energie muzicală, care transmit unde sonore la domiciliu...

Membrii cvartetului ascultă cu gura căscată. N-au auzit nîciodată discutîndu-se arta lor din punct de vedere medical și probabil că asta nu le face mare plăcere. Tofuși iată-l pe fantezistul Yvernès gata să se ambaleze în legătură cu aceste teorii:

— Da! da! strigă el după ultima tiradă a suprasintendentului. Trebuie doar să alegi după diagnostic: Wagner sau Berlioz pentru temperamentele anemiate...

— Și Mendelssohn sau Mozart pentru temperamentele sanguine, ceea ce înlocuiește în mod avantajos bromura de stronțiu! răspunde Calistus Munbar.

Sébastien Zorn intervine atunci și aruncă o notă brutală în mijlocul acestei cozerii de înaltă calitate.

— Să lăsăm toate astea, spune el. Pentru ce ne-ai adus aici?

— Pentru că instrumentele cu coarde exercită acțiunea cea mai puternică...

— *Intr-adevăr, domnule! Și pentru a vă calma nevrozele și nevro-*

zații ne-ai întrerupt călătoria, ne împiedici să ajungem la San Diego, unde trebuia să dăm miine un concert...

— Pentru asta, scumpii mei prieteni!

— Și n-ai văzut în noi decît niște felceri muzicali, niște farmaciști lirici? strigă Pinchinat.

— Nu, domnilor! răspunde Calistus Munbar ridicîndu-se. N-am văzut în dumneavoastră decît artiști de mare talent și de mare renume. Uralele cu care a fost primit cvartetul concertant în turneele sale din America au ajuns și pe insula noastră. „Standard-Island Company“ socotește că a venit vremea să înlocuiască fonogramele și teatrofoanele cu virtuoși în carne și oase, oferind miliardezilor inexprimabila bucurie de a asculta execuția directă a capodoperelor artistice. Compania a vrut să înceapă cu muzica de cameră înainte de a aduce trupe de operă. Ea s-a gîndit la dumneavoastră, reprezentanți recunoscuți ai acestui gen muzical, și m-a însărcinat să vă obțin cu orice preț, să vă răpesc dacă trebuie. Sinteți deci primii artiști care au acces pe Standard-Island și vă las să vă imaginați ce primire vă așteaptă!

Yvernès și Pinchinat se simt foarte mișcați de frazele entuziaste ale supraintendentului. Nici nu le dă prin gînd c-ar putea să fie o mistificare. Frascolin, om chibzuit, se întreabă dacă e cazul să ia în serios această aventură. La urma urmei, într-o insulă atît de neobișnuită e firesc ca lucrurile să apară sub un aspect neobișnuit. Cît despre Sébastien Zorn, el e hotărît să nu se predea.

— Nu, domnule! strigă el. Nu se pune stăpînire pe oameni țără a li se cere consimțămîntul!... Vom depune o plîngere împotriva dumitale!...

— O plîngere... cînd ar trebui să mă copleșiți de mulțumiri, ingraților! replică supraintendentul.

— Și vom obține o despăgubire, domnule, continuă violoncelistul.

— O despăgubire!... cînd vă ofer de o sută de ori mai mult decît ați putea spera...

— Despre ce este vorba? întreabă practicul Frascolin.

Calistus Munbar scoate din portmoneu o foaie de hîrtie cu emblema insulei și o prezintă artiștilor spunînd:

— *Semnăturile dumneavoastră pe acest act, și afacerea este încheiată.*

— Să semnăm fără să citim? se miră a doua vioară. Asta nu se obișnuiește nicăieri!

— N-ați avea de ce să vă căiți! spune Calistus Munbar într-un acces de ilaritate care-i cutremură tot trupul. Dar să procedăm conform obiceiului. Este un angajament pe care vi-l propune compania, un angajament de un an, începînd de astăzi, care are ca obiect interpretarea muzicii de cameră așa cum o prevedeau programele dumneavoastră în America. După 12 luni, Standard-Island se va întoarce în golful Madeleine, unde veți ajunge la timp...

— Pentru concertul nostru de la San Diego, nu-i așa? strigă Sébastien Zorn, San Diego, unde vom fi primiți cu fluierături...

— Nu, domnilor, cu urale! Diletanții sînt totdeauna prea onorați

și prea fericiți cind artiști ca dumneavoastră binevoiesc să se facă ascultați... chiar cu o întârziere de un an.

Cum să rămiu supărat pe un asemenea om?

Frascolin ia hirtia și o citește cu atenție.

— Ce garanție vom avea? întrebă el.

— Garanția companiei, acoperită de semnătura domnului Cyrus Bikerstaff, guvernatorul nostru.

— Și salariile vor fi cele pe care le văd trecute în act?

— Exact, adică 1.000.000 de franci...

— Pentru toți? strigă Pinchinat.

— Pentru fiecare, răspunde surizind Calistus Munbar, și nici măcar această cifră nu e pe măsura talentului dumneavoastră, pe care nimic n-ar putea să-l recompenseze la justa sa valoare!

Ar fi greu să fii mai amabil, și totuși Sébastien Zorn protestează. El nu vrea să accepte cu nici un preț. El vrea să plece la San Diego, și Frascolin reușește să-l calmeze cu destulă greutate.

De altfel, față de propunerea suprintendentului, o oarecare neîncredere nu e de loc deplasată. Un angajament de un an, cu un salariu de 1.000.000 de franci pentru fiecare poate fi un lucru serios? Foarte serios după cum constată Frascolin cind întreabă:

— Aceste salarii sînt plătibile?

— În sferturi — și iată primul trimestru, răspunde suprintendentul.

Din teancurile de bancnote care-i burdușese portmoneul, Calistus Munbar face 4 pachete de cîte 50.000 de dolari (250.000 de franci) și le dă lui Frascolin și camarazilor săi.

Iată un mod americanesc de a rezolva afacerile!

Sébastien Zorn este zguduit în oarecare măsură. Dar cum la el reaua dispoziție nu-și pierde niciodată drepturile, nu poate să-și rețină această reflecție:

— În definitiv, la prețul cu care se vind lucrurile în insula voastră, dacă se plătește 25 de franci o potirniche, fără îndoială că o pereche de mănuși costă 100 de franci, iar o pereche de cizme 500.

— O, domnule Zorn, compania nu se uită la asemenea fleacuri și dorește ca artiștii cvartetului concertant să fie scutiți de orice cheltuială în timpul șederii lor pe insulă...

La asemenea oferte generoase, nu se poate răspunde decît prin iscălirea angajamentului. Este ceea ce fac Frascolin, Pinchinat și Yvernès. Sébastien Zorn murmură că toate acestea sînt absurde... Să te îmbarci pe o insulă ambulantă e un lucru lipsit de bun simț... O să vedem cum o să se sfîrșească povestea asta... În sfîrșit se hotărâște să semneze.

După îndeplinirea acestei formalități, dacă Frascolin, Pinchinat și Yvernès nu sărută mina lui Calistus Munbar, cel puțin i-o string cu căldură. Trei strîngerî de mină valorînd fiecare 1.000.000!

Iată cum s-a lansat cvartetul concertant într-o aventură de necrezut și în ce împrejurări au devenit membrii săi invitații fără voie ai insulei.

CAPITOLUL VII SPRE VEST

Standard-Island lunecă încetîșor pe apele Oceanului Pacific, care-și îndreptățește numele în această epocă a anului.

Sébastien Zorn și camarazii săi s-au obișnuit cu această mișcare domoală și nici nu-și mai dau seama că navighează. Oricît de puternice ar fi sutele de elice, ta care sînt înhămați milioane de cai putere, doar un freamăt ușor străbate trupul metalic. Milliard-City nu tremură pe temelia sa. Orașul nu cunoaște oscilațiile hulei, căreia i se supun totuși cele mai mari cuirasate ale marinei de război.

După cîteva săptămîni de odihnă în golful Madeleine, consiliul notabililor insulei, întrunit prin grija președintelui companiei, hotărîse programul croazierei anuale. Aveau să viziteze principalele arhipelaguri din răsăritul Pacificului, respirînd aerul atît de bogat în ozon.

Dacă insula cu elice nu este dotată cu instinctul special al animalelor, acest al șaselea simț al orientării care le călăuzește într-acolo unde le cheamă nevoile lor, ea este condusă de o mină sigură, urmînd un program îndelung discutat și aprobat în unanimitate. Pînă acum n-a existat nici un dezacord asupra acestui punct între tribordezi și babordezi. În virtutea unei hotărîri comune, se merge spre vest, către grupul insulelor Sandwich...

A doua zi, cvartetul părăsește hotel „Excelsior“ și se instalează într-un apartament al cazinoului, pus la dispoziția sa — apartament confortabil și bogat mobilat. Bulevardul I se află în fața ferestrelor lor. Sébastien Zorn, Frascalin, Pinchinat, Yvernès au fiecare camera sa, în jurul unui salon comun. De două ori, de trei ori, de cîte ori pe zi au chef, vor lua masa la restaurant, unde oberchelnerul nu le va mai prezenta notele sale fantastice.

De altfel, Calistus Munbar, încîntat de a se fi descurcat atît de bine în această afacere încurcată, vrea ca membrii cvartetului să-și poată îndeplini orice dorință. Este imposibil să-ți imaginezi un supra-intendent mai amabil. El ocupă unul dintre apartamentele cazinoului, ale cărui diverse servicii îi sînt puse sub conducere, și are un salariu demn de măreția și dărnicia sa. Preferăm să nu indicăm cifra...

Cazinoul cuprinde săli de lectură și de joc. Există de asemenea un fumoar în care funcționează transportul direct la domiciliu al fumului de tutun preparat de către o societate fondată recent. Tutunul arde în arzătoarele unei întreprinderi centrale, și fumul purificat și curățat de nicotină este distribuit prin țevi speciale fiecărui amator. N-ai decît să-ți lipești buzele de capetele de chihlimbar ale țevilor și un contor înregistrează consumul zilnic.

Cazinoul, în care diletanții pot veni să se îmbete cu muzica transmisă de pe continent, căreia i se vor adăuga acum concertele cvartetului, adăpostește și colecțiile de artă ale orașului. Amatorilor de pictură muzeul, bogat în tablouri vechi și moderne, le oferă numeroase capodopere cumpărate cu aur greu, pinze ale școlilor italiană, olandeză și franceză.

deză, germană, franceză, pe care le-ar putea invidia muzeele din Paris, Londra, München, Roma, Florența... Pentru ca să li se asigure o viață eternă, aceste tablouri sînt așezate în interiorul unor vitrine în care s-a făcut vid. Este interesant de observat că impresionisții, neliniștii, futuriștii nu s-au aglomerat încă în acest muzeu, dar, fără îndoială, Standard-Island nu va scăpa de invazia ciuimei decadente. Muzeul posedă de asemenea statui de reală valoare, marmure ale marilor sculptori vechi și moderni așezate în curțile cazinoului. Datorită climatului fără ploi și neguri, grupurile, statuile, busturile pot să reziste fără să fie atinse de scurgerea timpului.

Ar fi riscant să prefindem că aceste minuni sînt des vizitate, că nababii din Milliard-City ar avea o înclinație deosebită pentru operele de artă, că simțul lor artistic ar fi foarte dezvoltat. Trebuie să remarcăm totuși că sectorul tribordez, numără mai mulți amatori decît sectorul babordez.

Săliile cele mai frecventate ale cazinoului sînt cele de lectură, destinate revistelor și jurnalelor europene și americane. După ce au fost răsfoite, citite și recitate, revistele sînt așezate pe rafturile bibliotecii, unde se aliniază mai multe mii de lucrări a căror clasare necesită prezența unui bibliotecar cu un salariu de 25.000 de dolari — și el este poate cel mai puțin ocupat dintre funcționarii insulei. Biblioteca cuprinde de asemenea un anumit număr de cărți fonografice: în loc să-ți dai osteneala să citești, apeși pe un buton și ascuți vocea unui excelent lector.

Cît despre jurnalele din „localitate“, ele sînt redactate, compuse, imprimate în atelierele cazinoului sub conducerea a doi redactori-șefi. Unul este „Starboard Chronicle“ pentru sectorul tribordezilor; celălalt, „New Herald“, pentru sectorul babordezilor. În afara acestor două jurnale, mai există ziare hebdomadare sau lunare, reproducînd articolele gazetelor străine, apoi magazine ilustrate, fără a număra o duzină de foi de club, foi de seară și bulevardiere consacrate mondenităților curente. Ele nu au alt scop decît pe acela de a distra o clipă, adresîndu-se spiritului... și chiar stomacului. Da! Unele sînt imprimate pe pastă comestibilă cu cerneală de ciocolată. După ce sînt citite, sînt mincate la prima masă. Unele sînt astringente, altele ușor purgative, și organismul se acomodează foarte bine cu ele. Cvartetul găsește această invenție pe cît de agreabilă pe atît de practică.

— Iată o lectură care se digerează ușor! observă judicios Yvernès..

— Și o literatură hrănitoare! răspunde Pinchinat. Patiserie și literatură amestecate, asta se potrivește de minune cu muzica igienică!

Cvartetul se pune la curent cu diversele ramuri ale administrației. Mai întîi, școlile. Instrucția e gratuită și obligatorie, iar profesorii sînt plătiți ca niște miniștri. Dacă ar fi să-l credem pe Calistus Munbar, se învață limbile vii și moarte, istoria și geografia, fizica și matematica, artele mai bine decît în orice universitate sau academie din lumea veche. Adevărul este că elevii nu se înghesuie de loc la cursurile publice, și, dacă generația actuală a rămas cu oarecare spoială în urma studiilor făcute în colegiile din Statele Unite, generația de mîine va avea mai multe rente decît învățătură. Aici este punctul nevralgic, și

poate că niște ființe umane nu pot decît să piardă izolindu-se astfel de umanitate...

Cvartetul știe acum ceea ce îl interesează în legătură cu organizarea vieții administrative pe Standard-Island și poate să guste din plin farmecul acestei navigații, care-l poartă către vestul Pacificului. Dacă soarele n-ar răsări cînd dintr-un punct al insulei, cînd dintr-altul, Sébastien Zorn și camarazii săi ar crede că se află pe uscat. De două ori au izbucnit furtuni cu vijelii violente și rafale teribile. Hula din larg vine să se sfarme de trupul metalic, acoperindu-l de spumă... Dar Standard-Island nici nu se cîlcește sub asalturile acestei mări turbatoase. Furiile oceanului sînt neputincioase. Geniul omului a învins natura.

După 15 zile, la 11 iunie, are loc un prim concert de muzică de cameră, al cărui afiș, scris cu litere electrice, este plimbat de-a lungul marilor bulevarde. Se înțelege de la sine că instrumentiștii au fost prezentați în prealabil guvernatorului și municipalității. Cyrus Bikerstaff le-a făcut cea mai călduroasă primire. Jurnalele au amintit succesele cvartetului concertant în S.U.A. și au felicitat pe supraintendent că și-a asigurat concursul artiștilor — în chip cam arbitrar, după cum se știe.

Faptul că parizienii au fost angajați cu salarii fabuloase nu trebuie să ne facă să credem că concertele lor vor fi oferite gratuit publicului. Dimpotrivă, administrația înțelege să se aleagă cu un beneficiu frumos, așa cum fac acei impresari americani pe care cîntărețele îi costă un dolar măsura și chiar nota. Toate locurile costă la fel: 200 de dolari fotoliul.

Cînd Sébastien Zorn, Pinchinat, Frascaolin, Yvernès apăreau în fața spectatorilor din New York, Chicago, Filadelfia, Baltimore nu era o exagerare din partea lor să spună: iată un public care prețuiește citeva milioane. Ei bine, în seara aceea ar fi rămas departe de adevăr dacă n-ar fi numărat cu miliardele. Gîndiți-vă numai! Jem Tankerdon, Nat Coverley și familiile lor strălucesc în primul rînd de fotolii. Pe celelalte locuri, un număr de amatori care, dacă sînt submiliardari, au totuși o „pungă bine garnisită“, cum remarcă Pinchinat. „Haidem!“ — spune șeful cvartetului cînd vine ora să apară pe scenă. Și ei pornesc nu mai emoționați sau poate chiar mai puțin decît în fața unui public parizian, care are mai puțini bani în buzunar, dar mai mult simț artistic...

Executanții fac minuni în această sală înmiliardată, pe bordul insulei plutitoare, la suprafața unui abis a cărui adîncime depășește 5.000 de metri în această parte a Pacificului. Ei obțin un succes considerabil și justificat, mai ales în fața amatorilor din sectorul tribordez. Dacă sala-i plină, împrejurimile cazinoului sînt înșesate de lume. Foarte mulți sînt cei care n-au putut să-și procure un fotoliu sau o strapontină, fără să mai vorbim despre cei pe care i-a gonit prețul mare al locurilor. Dar aplauzele lor nu sînt mai puțin vii.

Aceste aplauze izbucnesc și mai puternic cînd, la sfîrșitul concertului, Sébastien Zorn, Yvernès, Frascaolin și Pinchinat se prezintă pe

terasa pavilionului din stînga. Bulevardul 1 este inundat de lumină. Din înălțimi, lunile electrice revarsă raze pe care palida Selene * trebuie să fie geloasă.

În fața cazinoului, pe trotuar, puțin mai la o parte, un cuplu atrage atenția lui Yvernès. Bărbatul, cu o statură deasupra celei mijlocii, cu fizionomia distinsă, severă, tristă chiar, poate să aibă 50 de ani. Femeia, ceva mai tină, înaltă, cu aerul mindru, lasă să se vadă sub pălărie câteva șuvițe de păr alb. Yvernès, impresionat de atitudinea lor rezervată, îl întreabă pe Calistus Munbar :

— Cine sînt aceste persoane ?

— Aceste persoane ? răspunde suprintendentul, ale cărui buze schițează o strîmbătură destul de disprețuitoare. Sînt niște melomani pătimași.

— Și de ce nu și-au oprit locuri în sala cazinoului ?

— Era prea scump pentru ei.

— Atunci averea lor... ?

— Abia 200.000 de franci rentă.

— Pfui ! Și cine sînt acești bieți nenorociți ?

— Regele și regina Malecarliei.

CAPITOLUL VIII

NAVIGAȚIE

După ce crease acest extraordinar aparat de navigație „Standard-Island Company“ trebui să facă față cerințelor unei duble organizări : maritimă și administrativă.

Prima are ca director, mai bine zis căpitan, pe comandorul Ethel Simcoë, din marina Statelor Unite. Este un om de 50 de ani, navigator experimentat, cunoscînd temeinic întinderile Pacificului, curențele, furtunile, stîncile, formațiile coraliene. E omul cel mai indicat să conducă cu o mină sigură insula cu elice încredințată grijii sale, precum și existențele bogătașilor, de care-i răspunzător în fața acționarilor societății.

A doua organizare, aceea care cuprinde diverse servicii administrative, este în mîinile unui guvernator. Cyrus Bikerstaff este un ianचेu din Maine, unul dintre statele federale care au luat foarte puțin parte la luptele fratricide ale confederației americane în timpul războiului de secesiune **. Cyrus Bikerstaff a fost deci ales în chip fericit ca să păstreze echilibrul între cele două secțiuni ale insulei cu elice.

Cyrus Bikerstaff este în același timp și primarul capitalei. Ca atare el ocupă primăria, așezată la una dintre extremitățile Bulevardului 1 și opusă observatorului, unde se află reședința comandorului Ethel Simcoë.

* Selene : personaj din mitologia greacă, fiică a titanului Hiperion și a surorii sale Thela. Zeița Lunii — prin extensie, Luna.

** Războiul de secesiune : război civil care a izbucnit în Statele Unite ale Americii, în legătură cu desființarea sclaviei (1861—1865).

Cînd Sébastien Zorn, Pinchinat, Yvernès, Frascaolin îi sînt prezentați de către supraindendent, ei încearcă o impresie foarte favorabilă, aceea produsă de individualitatea unui om bun și drept, înzestrat cu spirit practic, care nu se lasă pradă nici prejudecăților, nici himelelor.

Cvartetul, încintat de primire, nu-și ascunde satisfacția față de Ca-listus Munbar.

— Da, d-l Cyrus Bikerstaff e un om amabil, răspunde supraindendentul cu o ușoară mișcare din umeri. Păcat că n-are un miliard, două...

— Nimeni nu-i desăvirșit! replică Pinchinat.

Guvernatorul-primar este dublat de doi adjuncți, care-l ajută în administrația foarte simplă a insulei cu elice. Consiliul municipal este înlocuit de consiliul notabililor — 30 de personaje dintre cele mai calificate prin inteligența și averea lor. Consiliul se întrunește cînd e cazul să ia vreo măsură importantă — între altele, stabilirea itinerarului ce trebuie urmat în interesul igienei generale.

Navigația continuă către vest. În fiecare zi, în clipa în care soarele depășește meridianul, ofițerii observatorului de sub ordinele comandorului Ethel Simcoë stabilesc punctul. Un cadran cvadruplu, așezat pe fețele laterale ale clopotniței primăriei, dă poziția exactă în longitudine și latitudine, și aceste indicații sînt reproduse telegrafic la răspintii, în hoteluri și edificii publice, în interiorul locuințelor particulare, o dată cu ora care se schimbă urmînd deplasarea către est sau vest. Miliardezii știu deci în orice clipă unde se află Standard-Island.

Dacă încăpățînatul de Sébastien Zorn refuză să admire aceste minuni, dacă Frascaolin este mai moderat în sentimente, entuziasmul Yvernès trăiește într-o stare de încintare continuă. După părerea lui, încă înainte de sfîrșitul secolului al XX-lea mările vor fi brăzdate de orașe plutitoare. Acesta va fi ultimul cuvînt al progresului și al confortului în viitor.

Între timp, membrii Cvartetului concertant și-au mărit numărul cunoștințelor, fiind siguri că vor li primiți peste tot cu brațele deschise.

În primul rînd, i-au făcut o vizită compatriotului lor Athanase Dorémus, profesor de dans, de grații și prestanță. E un bătrîn de 70 de ani, slăbuț, uscat, mic de statură, cu privirea vie, avînd încă toți dinții, cu părul bogat, alb ca și barba.

— Cît sînt de fericit, dragii mei compatrioți, cît sînt de fericit! repetă el de douăzeci de ori la prima vizită. Cît sînt de fericit că vă văd! Ați avut o idee excelentă venind să vă fixați în acest oraș! Nu veți regreta; eu n-aș putea concepe acum, că m-am obișnuit, că se poate trăi și altfel!

— Și de cît timp sînteți aici, domnule Dorémus? întrebă Yvernès.

— De 18 luni, răspunde profesorul. Sînt de la întemeierea insulei. Grație excelentelor referințe de care dispuneam la New Orleans, serviciile mele au fost primite de către domnul Cyrus Bikerstaff, adoratul nostru guvernator. Și din acea zi binecuvîntată, salariul care mi-a fost

atribuit pentru a conduce un conservator de dans, de grații și prestanță mi-a îngăduit să trăiesc...

— Ca un milionar! strigă Pinchinat.

— O, milionarii aici...

— Știu... știu, dragul meu compatriot. Dar, după cum ne-a dat de înțeles supraintendentul, cursurile conservatorului dumneavoastră nu prea sînt frecventate...

— E adevărat că n-am decît elevi particulari — și numai oameni tineri. Americanii se cred înzestrați din naștere cu toate grațiile trebuincioase. Așa că preferă să ia lecții în secret, și în secret le transmit și eu frumoasele maniere franțuzești.

În legătură cu rivalitatea dintre cele două sectoare ale insulei, Athanase Dorémus confirmă spusele lui Calistus Munbar. După părerea sa, ar exista un punct negru la orizont și chiar amenințarea unei vijelii apropiate. E de temut un conflict de interese și de amor propriu între tribordezi și babordezi. Familiile Tankerdon și Coverley, cele mai bogate de prin partea locului, dovedesc o gelozie crescîndă una față de cealaltă. S-ar putea produce o explozie dacă o combinație oarecare nu va reuși să le apropie. Da... o explozie!

— Dacă asta nu va face insula să sară în aer, n-avem de ce să ne neliniștim, observă Pinchinat.

— Cel puțin atîta vreme cît sîntem și noi pe aici, adaugă violoncelistul.

— O, insula e solidă, dragii mei compatrioți! răspunde Athanase Dorémus. De 18 luni de cînd se plimbă pe mare, nu i s-a întîmplat nici un accident cît de cît însemnat. Gîndiți-vă că e făcută din tablă de oțel!

Pinchinat întrebă atunci ce părere are profesorul despre guvernatorul Cyrus Bikerstaff.

— Este și el de oțel?

— Da, domnule Pinchinat, răspunde Athanase Dorémus. Este un administrator foarte priceput, înzestrat cu o mare energie. Din nenorocire, la Milliard-City nu ajunge să fii de oțel...

— Trebuie să fii de aur, ripostează Yvernès.

— Aveți dreptate... De aur, sau nu contezi cîtuși de puțin!

Intr-adevăr, în ciuda înaltei sale situații, Cyrus Bikerstaff nu este decît un agent al companiei. Funcția îl obligă să se mențină între cele două partide, să păstreze o atitudine împăciuitoare, să nu riște nimic care ar putea să placă unuia și să displacă celuilalt. O politică dificilă.

Pe insulă încep să se nască idei care ar putea duce la un conflict între cele două sectoare. Dacă tribordezii s-au stabilit pe Standard-Island cu gîndul de a se bucura în liniște, de bogățiile lor, babordezii încep să regrete afacerile. Ei se întrebă de ce n-ar putea fi utilizată insula cu elice ca un imens vas de comerț, de ce n-ar transporta ea mărfuri pe diversele piețe ale Oceaniei, de ce este izgonită orice industrie de pe Standard-Island... Pe scurt, cu toate că nu se află aici

decît de mai puţin de doi ani, aceşti ianchei, în frunte cu Tankerdon, se simt cuprinşi de nostalgia negoţului.

Părăsindu-l pe Athanase Dorémus, cvartetul promite să revină să-l vadă. În mod obişnuit, profesorul se duce după-amiază la cazinou, unde nu se prezintă nimeni. Şi acolo, nevrind să poată fi acuzat de nerespectarea îndatoririlor sale, aşteaptă, pregătindu-şi lecţia în faţa oglinzilor nefolosite ale sălii.

În această vreme, insula cu elice înaintează către vest şi puţin către sud-vest, astfel încît să ajungă în arhipelagul Sandwich. La această latitudine, alît de aproape de zona toridă, temperatura este de pe acum ridicată. Miliardezi ar suporta-o greu fără prospeţimea brizei marine. Din fericire nopţile sînt răcoaroase, şi, chiar în plină caniculă, arborii şi peluzele, stropite de ploaia artificială, îşi păstrează verdeaţa lor atrăgătoare...

Călătorii pe care îi sperie navigaţia ar trebui să adopte acest fel de traversare pe bordul unei insule mişcătoare. În aceste condiţii, capriciile mării nu mai sînt de temut. Cu 10.000.000 de cai putere în pîntece, Standard-Island nu poate fi niciodată reţinută de lipsa de vînt şi e destul de puternică pentru a lupta împotriva vînturilor potrivnice. Dacă ciocnirile constituie o primejdie, această primejdie nu e pentru ea. Cu alît mai rău pentru navele care s-ar arunca în plină viteză asupra coastelor ei de fier. De fapt, aceste întîlniri sînt foarte puţin probabile, graţie farurilor care luminează porturile, prova şi pupa, graţie lunilor de aluminiu ale căror licăriri electrice saturează atmosfera în timpul nopţii. Cît despre furtuni, nu merită să mai vorbim de ele. Standard-Island este în stare să pună o stavilă miniei valurilor.

Totuşi, cînd paşii îi poartă pe Pinchinat şi Frascalin în partea din faţă sau din spate a insulei, fie la bateria Pintenului, fie la bateria Pupel, sînt amîndoi de părere că se simte lipsa capurilor, a promontoriilor, a golfurilor, a ţărmurilor... Acest litoral nu-i decît un meterez de oţel menţinut cu milioane de şuruburi şi nituri. Şi cum ar mai regreta un pictor stîncile bătrine, zbircite ca pielea unui elefant şi acoperite de ierburi marine pe care le mîngîie valurile fluxului!

CAPITOLUL IX

ARHIPELAGUL SANDWICH

Există în această parte a Pacificului un lanţ submarin căruia l s-ar putea vedea desfăşurarea de la vest-nord-vest către est-sud-est pe o întindere de 900 de leghe dacă abisurile de 4.000 de metri care-l despart de alte pămînturi oceaniene s-ar goli deodată. Lanţul nu lasă să se vadă decît opt virîuri: Nūhau, Kaouaī, Oahu, Mołokaī, Lanaī, Maui, Kaluhani, Hawaii. Aceste opt insule de mărîmî inegale constituie arhipelagul hawaian, alţfel zis grupul insulelor Sandwich.

Nu e pentru prima dată cînd insula cu elice vizitează arhipelagul hawaian. Ea a traversat şi anul trecut aceste locuri, atrasă de climatul lor sănătos.

În dimineața zilei de 9 iulie se zărește insula Oahu, la 5 mile spre sud-vest. Deasupra ei, împung cerul la est Diamond Head, un bătrîn vulcan care domină rada portului, și un alt con, numit de către englezi Castronul de punch. După cum observă comandorul, dacă acest enorm lighean ar fi umplut cu brandy sau gin, John Bull * nu s-ar sîi să-l golească pînă la ultima picătură.

Trecînd între Oahu și Molokaï, Standard-Island evoluează ca un vas sub acțiunea cirmei, combinînd jocul elicelor de la tribord și de la babord. Cvartetul contemplă înălțimile care se desfășoară în fața ochilor lui. Din larg nu se văd decît grupuri de arbori, boschete de portocali și alte magnifice specimene ale florei temperate. La vest, printr-o deschizătură strîmtă a recifului, apare un mic lac interior, lacul Perlelor, un fel de cîmpie lacustră, presărată cu vechi cratere.

Aspectul insulei Oahu este destul de plăcut, și antropofagii, ** atît de doriți de Pinchinat, nu pot să se plîngă de scena pe care se desfășoară isprăvile lor. Cu condiția să se mai dedea isprăvilor lor canibalice, viola nu va mai avea nimic de dorit...

Dar iați-l strigînd deodată :

— Doamne, ce văd ?...

— Ce vezi ? întreabă Frascolin.

— Acolo... clopotnițe...

— Da ! Și turnuri... și palate !.., adaugă Yvernès.

— Nu-i posibil ca aici să fi fost mîncat căpitanul Cook *** !

— Nu ne aflăm în insulele Sandwich ! spune Sébastien Zorn, ridicînd din umeri. Comandorul a rătăcit drumul.

— Fără îndoială ! replică Pinchinat.

Nu ! Comandorul Simcoë nu s-a rătăcit. Acolo este Oahu, și orașul care se întinde pe mai mulți kilometri patrați este Honolulu.

Trebuie să recunoaștem : s-au produs multe schimbări din perioada cînd marele navigator englez a descoperit acest grup... Nu numai că limba băștinașilor tinde să dispară în fața limbii anglo-saxone, dar arhipelagul cuprinde acum americani, chinezi și, în sfîrșit, portughezi grație serviciilor maritime stabilite între insulele Sandwich și Europa. Indigenj se mai găsesc totuși — și încă destui pentru a satisface curiozitatea celor patru artiști — dar tipul mîncătorului de carne omenească nu mai poate fi întîlnit.

— O, culoare locală ! strigă prima vioară, ce mină te-a răzuit de pe paleta modernă ? !

Da ! Tîmpul, civilizația, progresul, care este o lege a naturii, au șters aproape cu totul această culoare.

* John Bull (în englezește „bull” = taur) : poreclă dată englezilor, ironizînd spiritul lor greoi și încăpățînat.

** În 1894 (data apariției romanului), antropofagia mai exista încă în unele insule ale Pacificului. Trebuie spus că în supunerea popoarelor din Africa, Asia și din alte părți ale lumii colonialistii „civilizați” s-au arătat mai sălbatici decît sălbaticii. Dimpotrivă, niciodată așa-zisii sălbatici nu au făcut vreun rău albului care s-a purtat cu ei omenește. În acest sens un admirabil exemplu e acela al celebrului explorator rus Mikluho Maklai.

*** James Cook : navigator englez (1728—1779). A condus trei expediții în Oceania.

— Calistus Munbar ne-a mai jucat o festă! afirmă Pinchinat, amintind că, după spusele supraintendentului, insulele Sandwich ar fi ultimul bastion al sălbăticiiei în Pacific.

Și, când îi fac reproșuri amare, Munbar răspunde clipind din ochiul drept:

— Ce vreți, dragii mei prieteni! Lucrurile s-au schimbat atât de mult de la ultima mea călătorie, încît nu le mai recunosc nici eu!

Ceea ce poate fi susținut în mod sigur este că dacă s-au produs schimbări, ele s-au petrecut în condiții extraordinar de rapide. Odiñoară insulele Sandwich aveau o monarhie constituțională fondată în 1837.

— Deci exista un rege, spune Yvernès, un rege constituțional, în locul unui măimuțoi cu pene, un rege căruia străinii veneau să-i prezinte umilele lor omagii!...

— Sînt sigur, afirmă Pinchinat, că această majestate nu avea măcar un înel în nas și-și aducea dinții falși de la cei mai buni dentiști ai lumii noi!

— Ah! Civilizație, civilizație! repetă prima vioară. Vechii canaci n-aveau nevoie de dinți falși ca să-și muște prizonierii de război!

Să li se ierte acestor fanteziști felul lor de a vedea lucrurile. Da! A existat un rege la Honolulu sau, cel puțin, exista o regină, Liliuokalani, astăzi detronată, care a luptat pentru drepturile fiului său, prințul Adey, împotriva pretențiilor unei oarecare prințese Kaiulani... Pe scurt, multă vreme, arhipelagul a fost într-o efervescență revoluționară, exact ca aceste state ale Americii sau ale Europei, cărora le seamănă chiar și sub acest aspect.

Dar englezii erau acolo și vegheau. Se pare că prințesa Kaiulani se bucura de simpatia Marii Britanii. Pe de altă parte, guvernul japonez era gata să-și asume protectoratul insulelor...

— Ei bine, dar americanii? Aceasta e întrebarea pe care i-o pune Frascolin lui Calistus Munbar.

— Americanii? răspunde supraintendentul. Ei nu țin de loc la acest protectorat. Cu condiția să aibă în insulele Sandwich-o stațiune maritimă rezervată pacheboturilor de pe liniile Pacificului, ei se declară satisfăcuți.*

Cvartetul face cîteva plimbări foarte interesante. Indigenii plac parizienilor noștri. Au trăsături caracteristice accentuate, tenul brun, fizionomia blindă și totodată plină de mindrie.

Se înțelege că, de la sosirea insulei plutitoare, ambarcațiile portului, încărcate cu amatori, vin adesea să-i dea tîrcoale. Timpul e minunat, marea liniștită și nimic nu-i mai plăcut decît o excursie de 20 de kilometri pînă aproape de acest litoral nituit, pe care agenții de vamă exercită o supraveghere atât de severă.

---

* Și totuși americanii nu s-au declarat satisfăcuți! Chiar în 1894, anul în care Jules Verne scria romanul de față, guvernul „democratic și republican” al Statelor Unite, începea cucerirea insulelor Hawai. În anii următori, alte insule aveau să devină posesiuni americane: Guam, Porto-Rico (1898), Samoa (1900), Insulele Virgine (1917).

Printre acești excursioniști s-ar fi putut remarca un mic vas care, în fiecare zi, navighează stăruitor în apele insulei cu elice. Este un fel de cutter malaiez cu două catarge, cu pupa de formă pătrată, pe care se află o duzină de oameni, sub ordinele unui căpitan cu figură energetică. Guvernatorul nu-i cuprins de bănuiele cu toate că această stăruință ar fi putut părea suspectă. Într-adevăr, echipajul cutterului nu încetează să observe insula pe întregul său perimetru, hoinărind de la un port la altul, examinând cu atenție litoralul. La urma urmei, admițind că ar fi avut intenții răuvoitoare, ce ar fi putut să facă acest echipaj împotriva unei populații de 10.000 de locuitori? Iată de ce nimeni nu ia în seamă cutterul, fie că evoluează în cursul zilei, fie că-și petrece nopțile pe mare.

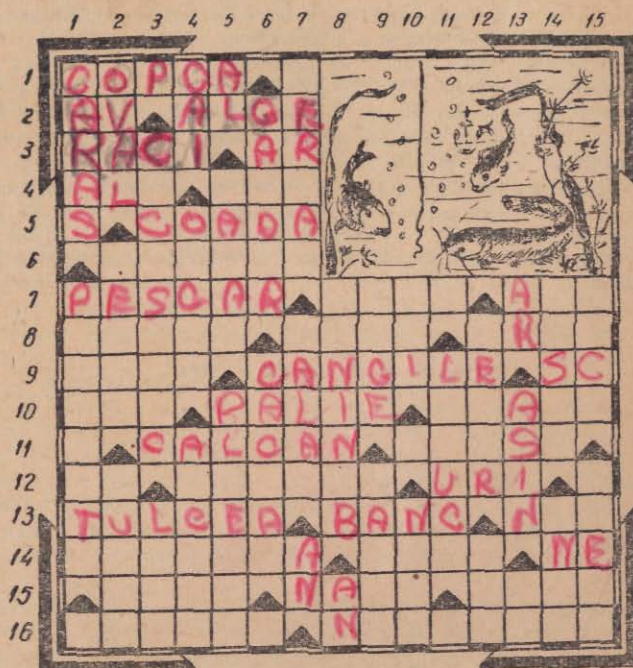
Cvartetul își ia rămas bun de la insula Oahu în dimineața zilei de 10 iulie.

(Continuare în numărul viitor)

Amintim cititorilor că în numărul 100 (paginile 16-17) a fost publicată harta cu itinerarul insulei cu elice.

PISCICOLA

ORIZONTAL :

1) Gaură în gheață făcută pentru a se pescui; 2) Jumătatea unui pește de Dunăre — Plante acvatice ce influențează viața eleșteilor prin îmbogățirea în oxigen a apei și care totodată servesc ca hrană peștilor; 3) Sint căutați pentru carnea lor gustoasă — 100 mp; 4) La telefon — Luntre mică de pescari (Banat); 5) Servește peștelui la înot și ca mijloc de apărare; 6) Clasificat după specii sau mărime; 7) Vinător acvatic! — Forma unei cozi de pește exotic — Acolo unde peștii se simt... în apele lor; 8) Arbore melifer — Construcție horticolă — Cu creșterea lor se ocupă cipuricultura; 9) Formează scheletul aripioarelor la anumiți pești (sing) — Unealtă mare de pescuit pe coastele Mării Negre (pl.) — Scandiu; 10) „Scrumbiile” ce se obțin în pescuitul de primăvară în Marea Neagră (sing) — Cea mai cunoscută este cea de la Orăștie — A prinde; 11) Pește de mare cu corpul turtit și lat și cu ochii așezați pe partea stîngă a corpului — Servește la prins pește; 12) Oraș antic în Chaldeea — Peștișor din bălțile bănățene — A dușmăni; 13) Important centru pescăresc la Dunăre — Gîrlă de chefali — Poate avea capul semirotund, tronconic, plat; 14) A transforma substanțele alimentare în compuși necesari organismului — Pește de Dunăre — Neon; 15) Așezare pescă-

rească în baltă sau pe malul Dunării ce ține numai în epoca pescuitului — Momeală pentru pești — Ingrădire de trestii, nuiiele etc. în care se păstrează peștele viu ; 16) Stațiune balneo-climaterică din R.P. Română — Mincare de pește.

VERTICAL :

1) Pește de apă stătătoare — Pește care în afară de Marea Neagră, Azov și Caspică nu se mai găsește în alte ape de pe pământ ; 2) De forma oului — Cei de apă se hrănesc exclusiv cu pești, producând pagube foarte mari — Pește... fierț ; 3) Pasăre de baltă ce se hrănește și cu pești — Fire metalice ; 4) Cei „de mare” sînt niște peștișori numiți hipocampi — Uragan (poetic) — Unealtă mare de pescuit ; 5) Alexandru — Guturai — Pești de apă dulce ce stau mai mult la fund ; 6) Cunoscut scriitor sovietic — Simț care la pești are o foarte mare importanță în căutarea hranei ; 7) Motiv pentru care se seacă eleșteele de vară, peștii fiind depozitați în eleșteele amenajate special — Pești răpitori din apele noastre — 365 de zile ; 8) Scoarțe de lînă — Antemeridian ; 9) Plasă cu care se pescuiește din luntre — Comună în raionul Cîmpeni ; 10) Tria ! — Zăvor de lemn ; 11) Momeală de metal pentru prinderea anumitor pești ; 12) Un pescuitor al unui anumit pește de Dunăre — Pește de mare asemănător cu la-cherda ; 13) Argon — Măgar — Negație ; 14) Este și de pește — Sportul... peștilor ; 15) Cîrlig pentru prinderea somnului de Dunăre — Altă plasă de prins pește întinsă pe cercuri de nuiiele.

Dicționar la îndemînă : UR—ERIC—ARADA

PUTEȚI CÎȘTIGA

2.000.000

CUMPARÎND

CU

3

LEI

un

LOZ ÎN PLUG

Abonamentele la revista „Știință și Tehnică” și la colecția de „Povestiri științifico-fantastice” se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituții și de la sate, secțiile de difuzare a presei, precum și de către factorii și oficiile poștale.

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNA - PREȚUL 1 LEU